

JUBILEJI

OB OSEMDESETLETNICI PROFESORJA DR. VIKTORJA KOROŠČA

Osemdeset let je lepa življenjska doba in ta letnica pomeni hkrati več kot petdeset let neutrudnega in plodnega znanstvenega dela. Še vedno vsak dan prihaja v Inštitut za prava Starega vzhoda, dopoldne, popoldne, tudi zvečer dostikrat gori luč v inštitutu. Bere, preučuje klinopisne tekste, premišljuje, piše...

Jubilant se je rodil 7. decembra 1899 v Ljubljani. Študij prava je dovršil leta 1924. Istega leta je bil imenovan za tajnika pravne fakultete v Ljubljani. Takrat fakulteta namreč ni imela asistentskih mest in je bila to edina možnost, da so mlademu pravniku dali možnost znanstvenega dela na fakulteti. Sprva je preučeval javno, predvsem mednarodno pravo. Profesorja Janko Polec in Gregor Krek pa sta ga kmalu usmerila v pravno zgodovino, v romanistično smer. V letih 1924 do 1926 je študiral v Leipzigu pri priznanem romanistu in orientalistu Paulu Koschakerju in tam izdelal svoj habilitacijski spis o dedičevem jamstvu za zapustnikove dolgove po starem rimskem pravu. V njem je razvil tezo o nepodedljivosti dolgov in terjatev po najstarejšem rimskem pravu. Delo je med romanisti vzbudilo živahne razprave in je do danes ohranilo svojo znanstveno vrednost.

Leta 1927 je bil imenovan za docenta pravne fakultete, 1930 za izrednega in 1935 za rednega profesorja za rimsko pravo. S področja rimskega prava je objavil vrsto razprav: o Gajevih institucijah, o rimskem pravu v Angliji, nastanku Avgustovega principata, o novih smereh v romanistiki, itd. Skupaj s prof. Gregorjem Krekom se je lotil zahtevne, vendar potrebne naloge: pisanja učbenika za rimsko pravo. Prof. Krek je obdelal rimsko obligacijsko pravo, prof. Korošec pa splošne nauke, vire, osebno, stvarno, rodbinsko, dedno in civilno pravdno pravo. Učbenik je izšel v treh delih pod naslovom »Zgodovina in sistem rimskega prava« v letih 1936—1941 v Celju. Skoraj vso naklado tretjega dela je kmalu po začetku vojne uničil okupator. Delo vsekakor presega okvire univerznega učbenika in je pomembno ne le za področje rimskega, ampak tudi civilnega prava. Ker je bilo po letu 1945 pouk rimskega prava skrajšan, je prof. Korošec napisal krajšo izdajo rimskega prava, ki je izšla leta 1948. Sledile so še predelane izdaje, zadnja je izšla l. 1969 (2. del) in 1972 (1. del).

Mednarodni ugled je prof. Korošču prineslo preučevanje prava Starega Vzhoda. Prof. Koschaker je že v času prvega bivanja v Leipzigu v njem vzbudil zanimanje za prava Starega Vzhoda. V študijskem letu 1928/29 se je znova podal v Leipzig in se uvaljal v jezikovno in pravno preučevanje akademskih, sumerskih in hetitskih pravnih virov. Poleg prof. Koschakerja, pionirja preučevanja klinopisnega prava, so bili njegovi učitelji še H. Zimmern, F. H. Weissbach, B. Landsberger in J. Friedrich, velika imena stare orientalistike. Uspeh enoletnega poglobljenega študija je bila monografija o hetitskih državnih pogodbah (Hethitische Staatsverträge, Ein Beitrag zu ihrer juristischen Wertung, Leipzig 1931). V njej podaja analizo hetitskih paritetnih in vazalnih pogodb. Delo mu je prineslo mednarodnen sloves in ga uvrstilo med vodilne preučevalce staroorientalskega prava. Še danes sodi med klasična in temeljna dela tega področja.

Sledile so desetine razprav z vseh področij klinopisnega prava v domačih in tujih revijah ter v raznih zbornikih: o sistematiki hetitske pravne zbirke, problemu kodifikacije v hetitskem pravu, o hetitskem civilnem in kazenskem pravu, o mednarodnih odnosih po klinopisnih poročilih iz el-amarnskega in hetitskega državnega arhiva, o upravnem ustroju hetitske države, o novih meddržavnih hetitskih pogodbah, o mednarodnih odnosih in pogodbah iz virov, najdenih v Alalahu, Ugaritu in Mariju, o zakonodaji v Mezopotamiji in Mali Aziji, o življenju kmetov v Dioklecianovi dobi v Egiptu — in še in še bi lahko naštevali. Poleg tega je v slovenščino prevedel določbe znamenitega Hamurabijevega zakonika. V obširni razpravi pa je obdelal ostanke Lipit-Ištarjevega zakonika in zakone iz mesta Ešnunne.

V zbirki »Handbuch der Orientalistik« je leta 1964 izšlo drugo njegovo veliko delo: Keilschriftrecht (Klinopisno pravo). Delo obravnava razvoj celotnega klinopisnega prava od sumerskega, preko babilonskega in asirskega do ugaritskega prava. Daje strnjen, objektiv in zanesljiv pregled dotedanega stanja raziskav in

rezultatov preučevanja klinopisnih prav. Zanj je leta 1965 prejel nagrado sklada Borisa Kidriča.

Kot mednarodno ugleden znanstvenik je seveda postal član številnih mednarodnih znanstvenih združenj. Je član Société d'Histoire de Droit français et étranger, Société d'Histoire des Droits de l'Antiquité, Association Internationale des Papirologues, Società Italiana di storia del diritto, je član mednarodnega znanstvenega sveta pri reviji Iura (Catania) in znanstvenega sveta pri Revue Internationale des Droits de l'Antiquité. Leta 1956 je bil izvoljen za rednega člana SAZU v razredu za zgodovinske družbene vede.

Udeležuje se mednarodnih srečanj asirolgov (Rencontres Assyriologiques Internationales), mednarodnih kongresov orientalistov, mednarodnih zasedanj Société Internationale »Fernand de Visscher« de l'Histoire des Droits de l'Antiquité. Udeležil se je tudi številnih občasnih mednarodnih zborovanj: mednarodnega zborovanja nemških pravnih zgodovinarjev (Münster 1968), zborovanja preučevalcev klinopisnih kultur v socialističnih deželah (Budimpešta 1974), mednarodnega zborovanja Nemške akademije (vzhodni Berlin 1969), simpozija Problemi starega Egipta (Ljubljana 1977) itd. Več predavanj je imel na tujih univerzah (Heidelberg, Pariz), na Collège de France v Parizu in doma (na SAZU, na pravni fakulteti v Ljubljani in Beogradu).

Pri vsem tem obsežnem mednarodnem predavateljskem in publicističnem udejstvovanju je ostal tesno povezan z domačo fakulteto. Štirideset let je predaval rimsko pravo in z njemu lastno natančnostjo in skrbnostjo pripravljaj predavanja. Po osvoboditvi je poleg svojega predmeta pomagal tudi pri primerjalnem civilnem pravu in pri predavanjih podiplomskega študija. Dekan pravne fakultete je bil v študijskem letu 1938/39 in od junija do septembra 1940, prodekan pa v študijskih letih 1939/40 in 1948/50. Na filozofski fakulteti že dolgo vrsto let predava uvod v zgodovino Starega Vzhoda, v okviru Oddelka za primerjalno jezikoslovje in orientalistiko pa je študente uvažal v akadski in hetitski jezik in branje klinopisa.

Na njegovo pobudo je bil leta 1959 pri SAZU ustanovljen Orientalistični inštitut (1973 se je preimenoval v Inštitut SAZU za prava Starega Vzhoda) in vodi ga od njegove ustanovitve dalje. V okviru inštituta organizira občasne strokovne študijske sestanke. Njegova zasluga je tudi, da so pri nas predavali nekateri vodilni strokovnjaki s področja stare orientalistike (E. Laroche, J. Nougayrol, G. Cardascia, A. Theodoridès).

V pravni sekciji terminološke komisije SAZU sodeluje od 1957. leta dalje, od 1961 pa kot načelnik sekcije. Aktivno dela tudi pri jugoslovanskem Rdečem križu in za svoje delo je dobil priznanje z zlato značko. Za zasluge, ki si jih je pridobil z znanstvenim in poklicnim delom, ga je predsednik republike leta 1970 odlikoval z redom dela z rdečo zastavo.

Sirok je torej razpon dela in nalog, ki jih je opravljal in jih še opravlja prof. Korošec. Vendar vedno najde čas za prijazno besedo in pogovor. Rad pomaga vsakomur, ki kaže zanimanje za staroorientalske kulture. Povabi ga na predavanja zgodovine Starega Vzhoda, na študijske sestanke inštituta, mu posoja knjige in, če ga prosi za razlago kakega problema, mu včasih ustreže s pravim predavanjem. Pod njegovim vodstvom se je spoznavala s staroorientalskimi jeziki in kulturami vrsta domačih strokovnjakov. Po pravici ga torej imenujemo starosto slovenske orientalistike.

Ob visokem jubileju mu želimo zdravja in moči, da bi še dalje uspešno delal na področju, ki mu je posvetil vse življenje.

Marko Urbanija